

Nitelikli İşgücü Sorununa İŞKUR' dan Çözüm

Türkiye'nin en büyük sorunu olan işsizliğin asıl sebebi mesleksizliktir. Bir taraftan işverenler nitelikli eleman bulamazken diğer taraftan yüz binlerce kişi iş bulamamaktadır.

Muammer COŞKUN

Çalışma ve İş Kurumu İstanbul İl Müdürü

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), 26 Mayıs 2008 tarihli Resmi Gazete de yayımlanan 5763 sayılı Kanunla " İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunla" uygulamaya geçen **ilk istihdam paketi** ve yeniden yapılanma çalışmalarıyla, ülkemizin ve dünyanın en önemli sorunu olan işsizliğin azaltılması için yeni projeler üretmektedir.

Kurumumuzca, Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere herhangi bir mesleği olmayan, bir mesleği olmakla birlikte mesleğinde iş bulamayan veya mesleğinde yeterli olamayanların, niteliklerinin geliştirerek istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla düzenlenen meslek edindirme, değiştirme ve geliştirme eğitimleri kapsamında; işgücüne yeni katılan, çalışırken işten ayrılan veya işsiz kalan kişileri, işverenlerin talepleri ve sektörlerin beklentileri doğrultusunda "Mesleki Eğitim Kursları, İşbaşında Eğitim Programları, Girişimcilik Eğitimleri, Toplum Yararına Çalışma Programları ve uygulanan teşvik politikalarıyla işsizlere ve işverenlere hizmet vermektedir.

İş ve Meslek Danışmanları

İşsizler ve işverenlerle birebir ilgilenerek, çalışma hayatı ve endüstriyel ilişkilerde koçluk hizmet vermek için 780'i İstanbul' da olmak üzere ülke genelinde 4.000 İş ve Meslek Danışmanı göreve başlamıştır. Bu gün itibarı ile İŞKUR' a kayıtlı her işsiz ve işverenin bir danışmanı vardır.

İş ve meslek danışmanı; işsizlere birebir danışmanlık hizmeti vererek niteliklerine uygun işlere yönlendirerek hızlıca işe girmelerine yardımcı olmak, mesleği olmayanları veya mesleğini değiştirmek isteyenleri İŞKUR' un Aktif İşgücü Programları kapsamında düzenlemiş olduğu mesleki eğitim (meslek edindirme) kurslarına yönlendirmektedir.

İşverenlere ise aramış olduğu niteliğe uygun işgücünü öncelikle kuruma kayıtlı işsizlerden, işverenin talebini kayıtlı işsizlerden, karşılayamıyorsa İŞKUR' un uyguladığı "İşbaşı Eğitim Programı ve İşbirliği Eğitim Programı" kapsamında bir kişilik talep için iki kişiyi işyerinde eğiterek işverenin ihtiyaç duymuş olduğu nitelikli işgücünü temin etmesini sağlamak ve çalışma hayatı ile ilgili diğer konularda danışmanlık yapmaktadır.

Ancak İŞKUR' a kayıtlı bütün işverenlerin ve iş arayanların bir danışmanı olmasına rağmen, halen işverenlerimizin büyük çoğunluğu danışmanlarını tanımıyor, vermiş olduğu hizmetlerden de yararlanamıyor.

Önerimiz; bizzat işverenlerimizin kendilerinin Devletin kendilerine görevlendirmiş olduğu İş ve Meslek Danışmanını en kısa sürede tanınması ve İŞKUR' un vermiş olduğu hizmetlerden daha etkin yararlanmasıdır.

İŞKUR İle İşverenler İşbirliği Yapıyor

İşsizlik ve İstihdam gibi ekonominin can damarı iki kavram denilince şüphesiz akla ilk gelen kurum İŞKUR' dur. 2008 yılında başlayan kanun ve mevzuat değişiklikleri ve yeniden yapılanma çalışmaları sonucunda işsizlikle mücadelede İŞKUR' un büyük pay sahibi olduğu söylenebilir. Uygulanan istihdam/aktif istihdam politikalarının sonucunda 2023 yılında işsizlik oranının yüzde 5 indirilmesi hedeflenmektedir.

2009'dan bu yana mesleki eğitim faaliyetleri ve işe yerleştirme hedefini hızla yükselten İŞKUR, İstihdama yönelik uygulamış olduğu aktif istihdam politikalarıyla, ülkemizin kurumsallaşmış en büyük kurum ve kuruluşlarına, Holdinglere ve kuruma başvuran her sektörden şirketlere devlet ve vakıf üniversiteleriyle, özel eğitim kurumlarıyla, meslek odaları ve meslek kuruluşlarıyla ve bizzat işletmelerle sertifikalı mesleki eğitim programları düzenlemektedir.

Önce Eğitim Sonra İstihdam

İŞKUR, İşbaşında teorik ve uygulamalı eğitimlerle ekonomiye nitelikli işgücünün kazandırılması temelinde faaliyetlerine ağırlık vermektedir.

2003 yılında yapılan kanuni düzenleme ile İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ayrılan sınırlı kaynakla sadece çalışırken işini kaybederek işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış kişiler mesleki eğitimlerden yararlanıyordu. 2008 yılında çıkan ilk İstihdam Paketi olarak bilinen 5763 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle ve daha sonradan yapılan düzenlemelerle; Devlet İşsizlik Sigortası Fonundan aktarmış olduğu kaynakla bütün işsizlerin mesleki eğitim programlarından yararlanmasını sağlamıştır. Bu tarihten itibaren İŞKUR; uygulamış olduğu "Aktif İstihdam Politikaları ile işverenlerimizin aradıkları niteliklere uygun işgücünü, kurumumuza kayıtlı işsizler arasından bulamadığında, yine işverenlerimizin belirtmiş olduğu meslekte ve aramış olduğu niteliğe uygun işgücünü önce işletmelerle (işyerleriyle) işbirliği yaparak, eğitim işyerinde yapılamıyorsa üniversitelerle, özel eğitim kurumlarıyla, meslek odaları ve meslek örgütleriyle eğitimler yaparak istihdama hazır hale getirilmesi çalışmalarına başlamıştır.

İşsizliğin Sebebi Mesleksizlik

Türkiye'nin en büyük sorunu olan işsizliğin asıl sebebi mesleksizliktir. Bir taraftan işverenler nitelikli eleman bulamazken diğer taraftan yüz binlerce kişi iş bulamamaktadır.

Kuruma kayıtlı işsizlerin yüzde 50'si lise altı eğitimlilerden oluşmaktadır. Eğitim seviyesi düşük işgücünün, teknolojiye baş döndürücü bu hızlı gelişmeye ayak uyduramaması durumunda bunlarında her an işsiz kalma riski ile karşı karşıya kalmaktadır.

Yapılan kanuni düzenlemeler ile işsizlerin ve çalışanların mesleki eğitimden yararlanmasını, işverenlerinde aradıkları niteliğe uygun işgücünü bulmalarını sağlamaları için aktif istihdam politikaları kapsamında daha fazla meslek edindirme kurslarının yapılmasına olanak sağlanmıştır.

İŞKUR İstanbul İl Müdürlüğü olarak bu projeler kapsamında 2009 yılında 34.500 kişi, 2010 yılında 22.000 kişi, 2011 yılında 29.500 kişi, 2012 yılında 31.500 kişi mesleki eğitimlerde eğitilmiştir. 2013 yılında 20.000 kişilik eğitimler başlatılmış olup yılsonuna kadar yaklaşık 31.500 kişinin işverenlerimizin talepleri ve beklentileri doğrultusunda mesleki eğitimlerden yararlanması hedeflenmektedir. Bu eğitimler için İstanbul'a 106 milyon ödenek ayrılmış, yılsonuna kadar kullanılmak üzere 53 milyon TL ödeneğimiz vardır.

İŞKUR olarak amacımız; işverenlerimize aramış olduğu niteliğe uygun işgücünü temin etmek, İşsizlerimizi de niteliklerine uygun işlerde çalışabilir hale getirmektir.

ÖRNEĞİN: 5 kişilik işçi ihtiyacı olan işveren, beş kişiye karşılık on kişiyi kendisi seçiyor. Seçtiği işsizleri işverenin belirlemiş olduğu kendi eğitmenleri eğitiyor, teorik ve uygulamalı eğitimler işletmede yapıyor. Eğitim bitene kadar işverenin yasal olarak hiçbir yükümlüğü yok, eğitim süresince bütün giderleri ve kursiyerlerin genel sağlık sigortası, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta primlerini ve günlük 20 TL. aylık 440 TL. cep harçlığını İŞKUR ödüyor. Eğitim bittikten sonra işverenin sorumluluğu; yetiştirmiş olduğu her iki kişiden birini, yani on kişiden en az beş kişiyi işe alıp, bu işçileri en az dört ay süre ile çalıştırdığını ibraz etmesi yeterlidir.

Aynı zamanda işverenler kurs bitirme sertifikasını almış bu işçileri işe aldıklarında 42 aya kadar varan sürede, SGK ödenmesi gerek işveren payı sigorta primlerini de İşsizlik Sigortası Fonundan devlet karşılıyor.

İşverenler ve İşsizlere İŞKUR'dan Çözüm;

İşbaşı Eğitim Programı / (Stajyer Çalışma ve Çalıştırma Hakkı)

İki kişiden fazla işçi çalıştıran işyerleri, toplam işçi sayısının 1/10 i, yani % 10 kadar kişiyi, son üç aylık süre içerisinde çalıştırmış olduğu işçi sayısının ortalamasına ilave olmak şartı ile kendisine başvuruda bulunan kişinin bütün şartları uygun olmasına rağmen deneyimli olmadığı için işe almıyorsa, işçi de çalışmak istemesine rağmen deneyimsiz olduğu için işe alınmıyorsa, işverenin bu kişiyi İşbaşı Eğitim Programı kapsamında altı ay süre ile çalıştırma hakkı var. Altı aylık sürede işçinin günlük 25 TL, aylık 550 TL. ücretini, Genel Sağlık Sigortasını ve İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigorta Primlerini İŞKUR olarak biz ödüyoruz. İşverenin tek yükümlülüğü işsiz hangi branşta (Meslekte) çalışmak istiyorsa o meslekte çalıştırarak kişinin uzmanlaşmasını (deneyim kazanmasını) sağlamak, işçinin de belirlenmiş olan sürede en fazla altı ay süre ile çalışarak deneyim kazanmasıdır. Altı aylık sürenin sonunda işveren kişiyi işe almak, işsiz de bu işletmede çalışmak zorunda değildir.

Buradaki amaç; İşverenin ihtiyaç duymuş olduğu nitelikli işgücü açığını hiç masraf etmeden kendi işletmesinin prensipleri ve ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirerek uzun vadede nitelikli elamanla çalışma fırsatını yakalamasını sağlamaktır. Deneyimsiz olduğu için iş bulmakta sıkıntı çeken işsiz de, çalışmak istediği alanda deneyim kazanarak daha iyi şartlarda çalışmasına imkan sağlamaktır. Bu projeden yararlanan kişilere sertifika verilmektedir. Bu sertifikayı almış bir kişiyi işe alan işverenin de

SGK ödeyeceği işveren payı sigorta primi 42 aya varan süreyle İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

Örneğin; 50 kişi çalıştıran bir işletme 5 kişiyi bu proje kapsamında altı ay süre ile çalıştırabilir. Çalışacak olanların temizlik, güvenlik, taşıma vb. nitelik gerektirmeyen işler hariç her meslekte işverenin çalıştırma, işsizinde çalışma hakkı vardır.

Ayrıntılı bilgi için tüm işverenlerimizi ve işsizlerimizi kendilerine en yakın İŞKUR Hizmet Merkezlerine bekliyoruz.

Mesleki Eğitimlerin İşverenlere Sunduğu Faydalar

İŞKUR ile mesleki eğitim düzenleyen işverenler, işe alacağı personeli kendi yetiştirmekte, bu dönemde tüm maliyeti İŞKUR karşılamaktadır. Eğitime katılan kursiyerlere günlük 20 TL cep harçlığı ve kurs süresince "Genel Sağlık Sigortası ile İş kazası ve meslek hastalıkları primi İŞKUR tarafından ödenmektedir. Bir işçinin işverene maliyeti aylık asgari ücretten hesaplandığında en az 1.190 TL olduğu göz önüne alındığında dört ay süren eğitimlerde işverenin 4.760 TL kasasında kalacaktır.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu' nun 17.Maddesi gereği "tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta" yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığı belgeleyemeyenler çalıştırılmayacaktır. İŞKUR' un eğitimlerine katılan ve başarıyla tamamlayanlara verilen sertifikayla bu yasal sorumluluk da sağlanmış olmaktadır.

İşveren, son 6 aylık ortalama istihdamına ek olarak işe alacağı İŞKUR sertifikalı çalışan için bu sertifika sayesinde 29 yaşından küçük erkek ve yaş sınırı olmaksızın tüm kadın çalışanlar 42 ay boyunca 6111 Sayılı Kanun ile işverenlere sağlanan İstihdam teşviklerinden yararlanabilir. Bu sayede 42 ay boyunca çalıştırdığı kişinin SGK İŞVEREN PRİMİ İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır. Yani, yılda iki maaşı İŞKUR tarafından ödenir diyebiliriz.